

Lausunto

7.11.2024

VN/25525/2023
VN/25525/2023-TEM-51

Oikeusministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi

Oikeusministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta kansalliseksi ohjelmaksi demokratian ja osallistumisen edistämiseksi, joka on tarkoitus antaa valtioneuvoston periaatepäätökseenä. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota soveltuvien osien ennalta annettuihin kysymyksiin seuraavasti.

Tavoitelinjaus 1: Etsimme keinoja lisätä erityisesti nuorten äänestysaktiivisuutta sekä tasoittaa väestöryhmien ja alueiden välillä havaittuja eroja äänestysaktiivisuudessa ja pysäyttää eriytymiskehitys.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää keskeisenä, että demokratiaohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota nuorten äänestysaktiivisuuden nostamiseen. Kunnat organisoivat monipuolisesti palveluita nuorille aina sivistyspalveluista nuorisotyöhön. 1.1.2025 voimaan astuva työvoimapalvelujärjestelmän uudistus siirtää vastuun myös julkisista työvoimapalveluista kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille. Uudistus tarkoittaa, että työvoimapalvelut ovat jatkossa aiempaa lähempänä kuntademokratiaa ja kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa palveluiden kehittymiseen myös äänestämällä. Nuorten äänestysaktiivisuuden nousulla on mahdollista vaikuttaa myös nuorille suunnattuihin palveluihin ja niiden monialaiseen luonteeseen. Nuorten äänestysaktiivisyyden vaikutettaessa on pyrittävä tukemaan kaikenlaisten nuorten aktiivisuutta.

Tavoitelinjaus 2: Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia saada tietoa vapaiden vaalien merkityksestä ja harjoitella äänestämistä.

Nuorten äänestysaktiivisuuden nostoon liittyen olisi hyvä tuoda mahdollisimman selkeästi ja ymmärrettävästi esille kuntien järjestämät palvelut ja se mikä yhteys äänestyskellä on palveluiden rakentumiseen.

Tavoitelinjaus 4: Vahvistamme lapsi- ja nuoriystävällistä osallistumista ja kuulemista heitä itseään koskevissa asioissa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää yleisesti tärkeänä, että lasten ja nuorten kuulemisen ja osallistumisen merkitystä tuodaan esille lainvalmisteluprosessien kehittämisessä.

Tavoitelinjaus 9: Tuemme suoran kansalaisosallistumisen mallien kehittämistä ja dialogisten menetelmien käyttöönottoa päätöksentekoprosesseissa eri hallinnontasoilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää yleisesti tärkeänä kansalaisosallistumisen mallien kehittämistä ja pilotoimista päätöksentekoprosesseissa eri hallinnon tasoilla.

Tavoitelinjaus 10: Seuraamme ja edistämme asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista hyvinvointialueilla ja kunnissa.

Kunnat organisoivat monipuolisesti palveluita. 1.1.2025 käynnistyvä työvoimapalvelujärjestelmän uudistus siirtää vastuun myös työvoimapalveluista kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille. Uudistus tarkoittaa, että työvoimapalvelut ovat jatkossa aiempaa lähempänä kuntademokratiaa ja kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa palveluiden kehittymiseen myös äänestämällä. Työvoimapalvelujärjestelmäuudistuksen vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Kuntien käyttöön tuotetaan tietoa palveluiden eri asiakasryhmiin kohdentumisesta ja vaikuttavuudesta.

Ylijohtaja

Jan Hjelt

Johtava asiantuntija

Janne Savolainen

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

VN/25525/2023-TEM-51

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: